

Stort potentiale for affaldssortering i virksomheder

Kun lige over halvdelen af de danske virksomheder sorterer en eller flere slags affald til genanvendelse. Fx sorterer kun 5 procent af virksomhederne madaffald. Særligt servicesektoren har potentiale, som bør realiseres for at styrke den cirkulære økonomi, sikre klimagevinster og nå de miljømål fra EU, som Danmark er pålagt.

09-03-2020
Side 1 af 7

Dansk Affaldsforening
Vester Farimagsgade 1, 5.
1606 København V

Tlf.: 72 31 20 70
danskaffaldsforening.dk

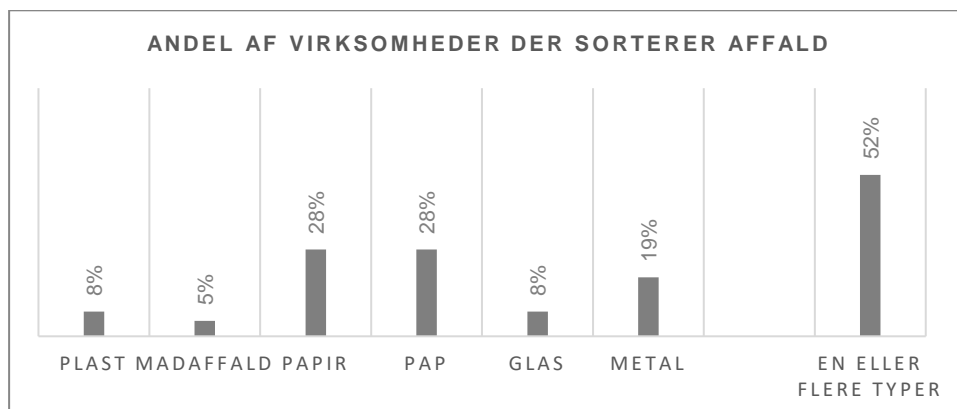
Ifølge den nyeste [Affaldsstatistik](#) fra Miljøstyrelsen sorterer de danske virksomheder 77 procent af deres affald til genanvendelse.

En del af forklaringen på den høje genanvendelsesprocent er meget store og rene affaldsfraktioner fra bygge- og anlægsbranchen, der står for over halvdelen af virksomhedernes samlede affaldsmængde. Med andre ord siger den samlede genanvendelsesprocent mere om affaldets type – og genanvendelighed - end om, hvor mange virksomheder, der i praksis sorterer affald til genanvendelse.

Hvor mange virksomheder sorterer?

Potentialet for yderligere affaldssortering i virksomhederne er stort. I dag sorterer blot 52 procent af de danske virksomheder en eller flere affaldsfraktioner til genanvendelse. Det viser et datasæt fra Miljøstyrelsens Affaldsdatasystem (ADS), som Dansk Affaldsforening har fået udtrykket.

Kigger man længere ned i tallene, er andelen for enkelte fraktioner meget lav. Det gælder fx madaffald, som kun 5 procent af alle danske virksomheder sorterer ud, ligesom blot 8 procent sorterer plast.

Tallene viser tydeligt, at der er et stort potentiale for mere affaldssortering i virksomhederne. Der er dog store forskelle på, hvor potentialerne ligger. Tallene ovenfor inkluderer virksomheder fra alle brancher i Danmark, hvorfor det er

vanskeligt at konkludere noget entydigt ud fra dem. Derfor er der behov for at kigge nærmere på de enkelte sektorer.

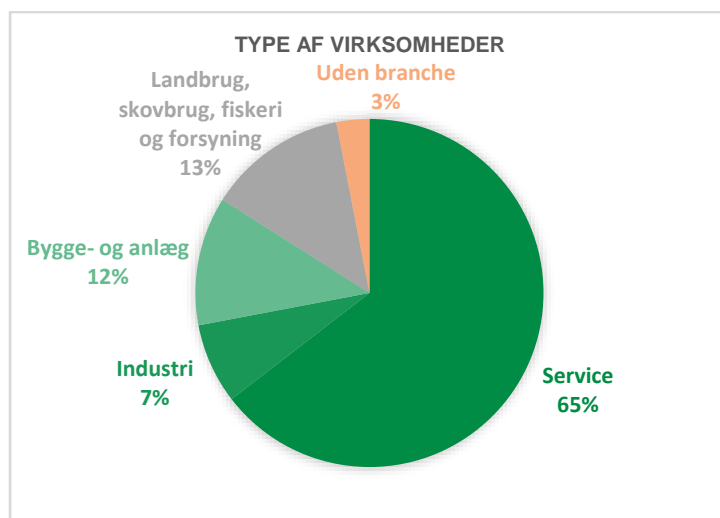
Servicesektorens potentiale er en bunden opgave

Særlig en sektor er vigtig at kigge nærmere på – servicesektoren. Det skyldes nye EU-krav, som betyder, at Danmark skal genanvende 65 procent af affaldet fra husholdninger og lignende affald fra virksomheder i 2035.

Side 2 af 7

Tallene fra Miljøstyrelsen viser nogle entydige potentialer i netop servicesektoren (butikker, bioografer, kontorer, hoteller, restauranter osv.). Næsten 2/3 af alle danske virksomheder er servicevirksomheder, og netop den type virksomheder producerer affald, der minder meget om husholdningsaffald – det vil sige affald, som borgerne producerer derhjemme.

Servicesektorens affald tæller derfor med i de EU-mål, som Danmark er forpligtet til at nå. Mål, som er blevet strammet de seneste år og er årsagen til, at borgerne i stigende grad sorterer i hjemmet og får nye sorteringsmuligheder i byrum, på genbrugspladser mv.

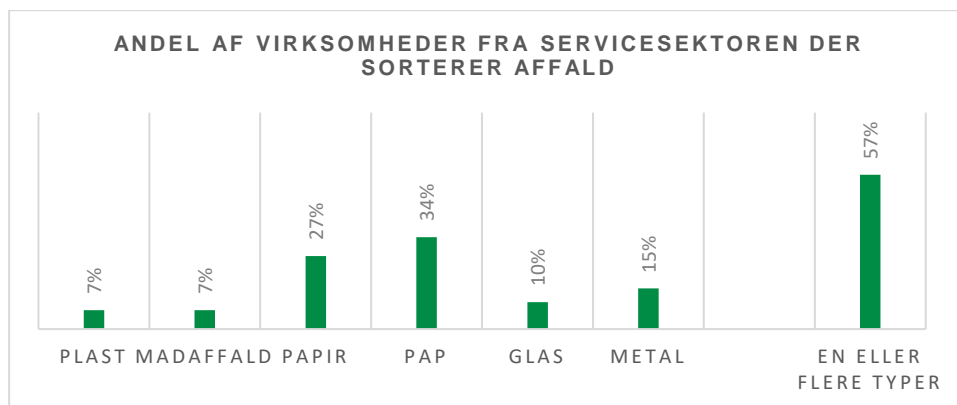
At servicesektorens affald er husholdningslignende betyder, at det er mangearartet. Det drejer sig om papkasser, plastikposer, tomatdåser, mælkekartoner, bannskræller osv. Dog er affaldet mere ensartet end husholdningernes, da servicesektoren har mere transportemballage –f.eks. papkasser og blød plastikwrap – og færre egentlige produkter, som ofte består af mange materialer og er svære at sortere og genanvende.

I servicesektoren isoleret set er der lidt flere virksomheder, der sorterer en eller flere typer affald (57%), end gennemsnittet for alle virksomheder (52%). Det er typisk pap og papir, der sorteres. Madaffald og plastik er de fraktioner, der sorteres færrest steder, hvor kun 7% af virksomhederne sorterer en eller begge af disse.

Kigger vi specifikt på mængderne af madafføld, så vurderes det i afføldsstatistikken, at 178.000 ton organisk afføld i dag ikke indsamles fra servicesektoren. Hvis dette blev indsamlet og genanvendt, ville det betyde, at servicesektorens genanvendelsesprocent ville stige fra 59 til 69 % – mens madafføldet ville medføre øget produktion af biogas og restprodukter til erstatning af kunstgødning i landbruget.

Side 3 af 7

Alt i alt tegner tallene et billede af en sektor, der kan og bør sortere markant mere afføld til genanvendelse i fremtiden.

For at få et bedre indblik i, hvor potentialerne gemmer sig, er det nødvendigt at dykke længere ned. I den seneste [Afføldsstatistik](#) fra 2017 har Miljøstyrelsen opgjort, hvor meget de forskellige hovedundergrupper i servicesektoren genanvender. I toppen ligger jernhandel med en genanvendelsesprocent på 99 procent, mens hotel og restauranter ligger i bunden og blot sorterer 35 procent af afføldet til genanvendelse.

	Genanvendelse
Jernhandel	99%
Salg og reparation af køretøjer	77%
Engroshandel	70%
Detailhandel	62%
Uspecificeret erhvervsafføld fra servicebranchen	58%
Kommunikation, kultur, finans og private tjenesteydelser	48%
Transport og godshåndtering	47%
Offentlig forvaltning, undervisning, sundheds- og socialvæsen	37%
Hotel og restauranter	35%

Kilde: Miljøstyrelsens Afføldsstatistik 2017

Hvilke barrierer er der for servicevirksomhederne?

Årsagerne til, at virksomhederne ikke sorterer mere, er mange og kan variere afhængig af sektor og undergruppe. Barriererne er bl.a.:

Manglende viden om forpligtelse

Virksomhedernes daglige fokus centrerer sig naturligt om den bedst mulige drift. Derfor er affaldssortering ikke nødvendigvis et emne, de beskæftiger sig meget med. Erfaringer fra kommunernes tilsyn og dialoger med virksomhederne viser, at mange slet ikke er bevidste om deres forpligtelse til at sortere og sikre genanvendelse af deres affald. Derudover mangler virksomhederne ofte også viden om, hvad der bør sorteres til genanvendelse. Manglende sortering kan altså også skyldes manglende viden om egen forpligtelse, samt hvad der kan genanvendes.

Øgede omkostninger for virksomhederne

Virksomhederne er i dag forpligtede til at forhandle / indgå aftaler om affaldsindsamling med private renovatører/vognmænd. Små og mellemstore virksomheder har ofte små mængder, der ikke er økonomisk attraktive. Særligt i områder med langt mellem husene er det meget omkostningstungt at få afhentet affald af en privat renovatør.

Samtidig kan fraktionerne – særligt plast – have negativ værdi. Derfor vil øget affaldssortering typisk øge omkostningerne til affaldsindsamling betydeligt for den enkelte virksomhed. Dette skal lægges oven i det øgede tidsforbrug, som ejeren/medarbejderne skal finansiere/bruge på sortering af flere fraktioner.

Komplekst at forhandle og håndtere aftaler om indsamling

Det kan være komplekst at forhandle aftaler med forskellige virksomheder, som samtidig kan have forskellige krav til sorteringen, aftalevilkår mv. De mindre virksomheder kan have vanskeligt ved at overskue og sammenligne tilbuddene, ligesom sorteringskriterierne (hvad der må sorteres i hvilke beholdere) kan variere.

Kompleksiteten øges af, at det ikke altid er muligt at få en samlet aftale med en privat renovatør om alle fraktioner. I så fald skal servicevirksomheden forhandle og indgå aftaler med flere private renovatører samtidig.

Mangel på plads

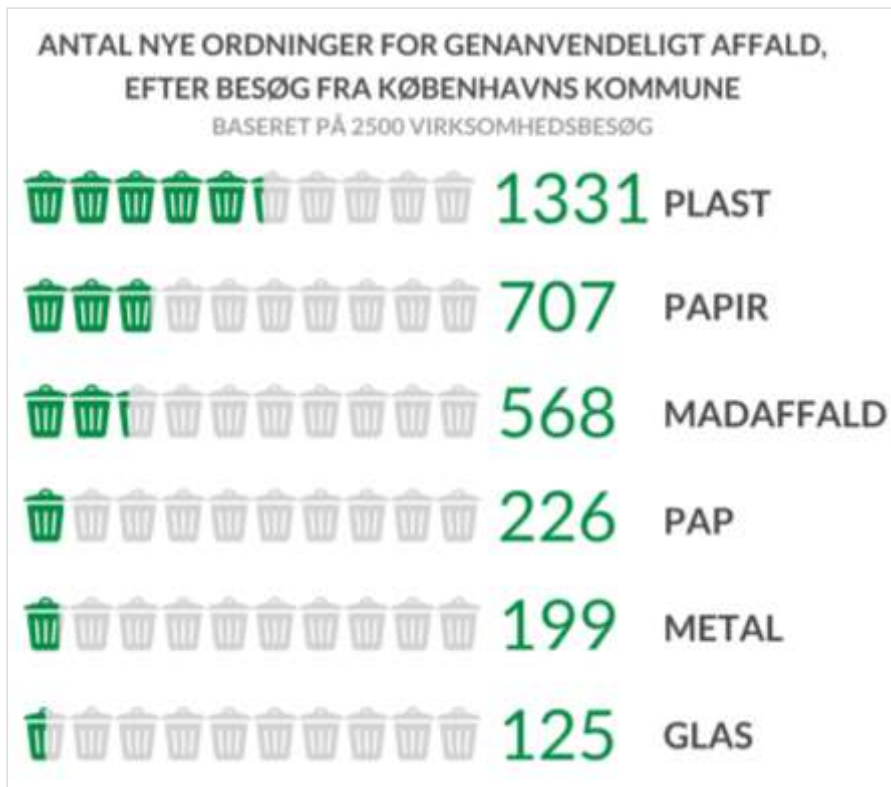
Mange virksomheder i servicesektoren kan desuden mangle plads. Servicevirksomheder ligger ofte i bymiljøer, hvor butikkernes størrelse og den ledige plads er begrænset – både i selve forretningerne og i lager- og gårdmiljøer.

Øget affaldssortering er her en logistisk udfordring, hvor affaldssortering, lagerplads, tilgængelighed for personale og kunder mv. skal "kæmpe" om kvadratmeterne. Da øget affaldssortering ikke er afgørende for at kunne drive virksomheden, er incitamentet til at prioritere andre formål stort.

Perspektiv: Erfaringer fra besøgs-kampagne i Københavns Kommune

Københavns Kommune har gjort sig en række erfaringer ved at tage på tilsyn og gå i dialog med de små og mellemstore servicevirksomheder i kommunen. Når kommunen kom på besøg, kiggede de på, hvilke affaldsordninger der i forvejen var hos virksomheden og tog en snak med virksomheden om, hvilket affald de producerede meget af. Efter besøgene blev der hos virksomhederne indført nye

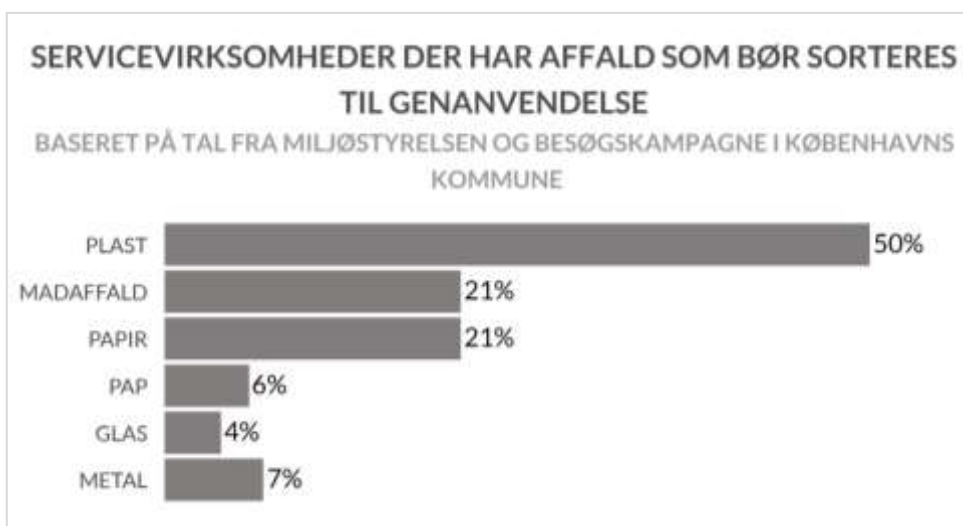
affaldsordninger som resultat heraf. Tabellen nedenfor viser resultaterne af 2500 virksomhedsbesøg.

Side 5 af 7

Udover ovenstående fraktioner blev der også påvist potentialer for at indføre ordninger for bl.a. elektronik, lyskilder, printertonere, batterier og farligt affald.

Sammenholder man tallene fra Miljøstyrelsens Affaldsdatasystem og besøgs-kampagnen fra Københavns Kommune, er der altså masser af affald fra virksomheder i servicesektoren, der bør sorteres til genanvendelse. Ved at sammenholde tallene, kan potentialet sandsynliggøres som i nedenstående tabel:

Ca. halvdelen af de danske servicevirksomheder har plastik, som bør genanvendes, og omkring 1/5 af virksomhederne bør sortere madaffald og papir. Det er naturligvis ikke alle virksomheder, der producerer alle typer af affald, og derfor ser potentialet forskelligt ud fra virksomhed til virksomhed. Ovenstående billede viser dog med tydelighed, at der er et meget stort potentiale for, at flere virksomheder i servicebranchen begynder at sortere specielt plast, papir og madaffald.

Side 6 af 7

Kommunalt tilsyn og dialog med virksomhederne kan dels undersøge potentialet og dels gøre virksomhederne opmærksomme på deres muligheder, men i sig selv sikrer det dog ikke mere genanvendelse. Det afgørende er at gøre det lettest muligt for virksomhederne at sortere og sikre genanvendelsen af deres affald.

Sådan realiserer vi potentialet

Giv virksomhederne frit valg til de kommunale ordninger

Selvom affaldet fra servicesektoren i høj grad ligner husholdningsaffald, må virksomhederne i dag ikke bruge de ordninger og affaldsbeholdere, som kommuner og kommunale affaldsselskaber stiller til rådighed for borgerne. Det er resultatet af den seneste affaldsreform fra 2010.

Både [HORESTA](#)¹ og [SMV Danmark](#)² har erklæret, at deres medlemmer ønsker at kunne koble sig på de kommunale ordninger.

Der er mindst tre gode grunde til at give servicevirksomhederne fri mulighed for at vælge de kommunale ordninger.

1. Billigere for virksomhederne

Servicevirksomhedernes affald ligner borgernes og derfor giver det mening at indsamle det sammen. De kommunale ordninger er allerede etableret og affaldsbilerne kører i forvejen lige forbi. Ofte indsamler de borgernes affald på samme vej eller i området.

Rent samfundsøkonomisk vil det være effektivt at udnytte den opbyggede infrastruktur fuldt ud og samle strømmene. Da de kommunale ordninger er non-profit, vil det ofte medføre en billigere løsning for servicevirksomhederne end i dag. Samtidig vil det reducere antallet af skraldebiler på vejene, støj, udledninger mv.

2. Nemmere sortering og samme kvalitet

Affaldssorteringen hos mange servicevirksomheder udføres antageligt af medarbejdere, hvis affaldskompetencer er at sammenligne med en privat borgers. Når affaldet på arbejdspladsen også ligner det i private, giver det mening at lade medarbejderen sortere på samme måde begge steder. Det vil sikre større mængder sorteret affald og i samme kvalitet til

¹ <https://ctwatch.dk/secure/nyheder/affald/article11827555.ece>

² <https://ctwatch.dk/secure/nyheder/affald/article11819612.ece>

genanvendelse, ligesom det vil styrke den private genanvendelsesindustri.

Flere konkrete tiltag er på vej, som gør det nemmere at sortere affald på tværs af offentligt og privat. De branchefælles standarder for indsamling, der er besluttet af Folketinget, er ved at blive færdiggjort af Miljø- og Fødevareministeriet. De fælles sorteringskriterier og det fælles nationale piktogramsystem er på vej ud i alle kommuner ([89 kommuner bruger dem i dag](#))³. Dertil kommer, at flere og flere emballageproducenter og virksomheder sætter piktogrammerne på beholdere og emballager. Senest [Dagrofa-koncernen](#)⁴ (Meny, Spar mfl.).

Side 7 af 7

3. Kortere vej til at realisere EU-mål for genanvendelse

Husholdningslignende erhvervsaffald fra servicesektoren tæller med i de EU-genanvendelsesmål for husholdningsaffaldet, som kommunerne følger.

At samle strømmene vil derfor ikke kun give mening rent samfundsøkonomisk og sikre større ensartede mængder til genanvendelsesindustrien, men også gøre det nemmere at nå EU-målet om 65% genanvendelse af disse typer i affald i 2035.

Nabolande giver virksomhederne adgang

I Danmarks nabolande, Tyskland, Sverige og Norge har virksomhederne muligheder for at bruge kommunale ordninger. Derfor er der allerede gode erfaringer med at samle affaldsstrømme, der ligner hinanden.

Sverige: I [Sverige](#)⁵ beder Stockholm Vatten og Affald fx lokale restauranter om at koble sig på de kommunale ordninger, så deres madaffald kan blive lavet om til biogas.

Tyskland: I [Hamburg](#)⁶ skal butikker, håndværksvirksomheder, kontorer og offentlige myndigheder bruge de kommunale ordninger for restaffald, madaffald og papiraffald.

³ https://danskaffoelssforening.dk/det_faelles_piktogramsystem

⁴ <https://dhblad.dk/dagrofa-vil-goere-affaldssortering-lettere-06/01-2020>

⁵ <https://www.stockholmvattnochavfall.se/matavfall/aktuellt/nyheter/nyheter-om-matavfall/#!/gaster-med-rester>

⁶ <http://www.landesrecht-ham-burg.de/jportal/portal/page/bshaprod.psm1?nid=5&showdoc-case=1&doc.id=jlr-AbfBenVHA2017pP3&st=lr>